

Tematy do zrealizowania na 5 lekcjach

Temat: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji jako przykład organu kontroli Państwowej – 2godz

1. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (KRRiT, KRRiTV) – polski organ państwowy, który według Konstytucji (art. 213–215) ma stać na straży wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji.
2. Uprawnienia KRRiT dzielą się na
 - a) Konstytucyjne – określone w Konstytucji RP
 - b) Ustawowe – wynikające z ustawy o KRRiTV

Do uprawnień konstytucyjnych stanowiących na straży wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji

Do uprawnień ustawowych (art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji, wraz z późniejszymi nowelizacjami) zaliczamy:

- projektowanie w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów kierunku polityki państwowej w dziedzinie radiofonii i telewizji;
 - określanie warunków działalności nadawców programów radiowych i telewizyjnych;
 - rozpatrywanie wniosków i podejmowanie rozstrzygnięć w sprawach przyznawania koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych;
 - sprawowanie kontroli nad działalnością nadawców w zakresie określonym ustawą;
 - organizowanie badań treści i odbioru programów radiowych i telewizyjnych;
 - określanie wysokości opłat za udzielanie koncesji oraz wpis do rejestru;
 - opiniowanie projektów aktów ustawodawczych oraz umów międzynarodowych dotyczących radiofonii i telewizji;
 - inicjowanie postępu naukowo – technicznego i kształcenie kadr w dziedzinie radiofonii i telewizji;
 - współpraca z właściwymi organizacjami i instytucjami w zakresie ochrony praw autorskich, praw wykonawców, praw producentów oraz nadawców programów radiowych i telewizyjnych
 - ustalanie stawki kwotowej opłat abonamentowych na następny rok kalendarzowy do 31 maja każdego roku
3. Kontrolę nad działaniem KRRiT sprawuje Sejm i Senat. Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji Rada przedstawia corocznie do końca marca Sejmowi, Senatowi i prezydentowi RP sprawozdanie ze swej działalności za rok poprzedzający oraz informację o podstawowych problemach radiofonii i telewizji. Dokument jest udostępniany w postaci druku sejmowego (senackiego).
 4. Szczególne uprawnienia KRRiT to:
 - udzielanie koncesji na nadawanie sygnału telewizyjnego i radiowego;
 - podział środków z abonamentu radiowo-telewizyjnego;
 - nakładanie kar pieniężnych na nadawców
 5. KRRiT składa się od grudnia 2005 r. z pięciu osób. Wcześniej liczyła 9 osób, wybieranych na 6-letnią kadencję (1/3 składu była odnawiana co dwa lata). Obecnie członków Rady powołuje

Sejm – dwie osoby, Senat – jedna osoba oraz prezydent – dwie osoby. Członkowie KRRiT nie mogą przynależać do partii politycznych oraz związków zawodowych. Nie mogą także prowadzić działalności publicznej, której nie można byłoby pogodzić ze sprawowaną funkcją w KRRiT.

Temat: Najwyższa Izba Kontroli – 3 godz

1. Najwyższa Izba Kontroli – najwyższy organ kontroli Rzeczypospolitej Polskiej, podlegający Sejmowi, działający na zasadach kolegiałości. Obecnie pod kierownictwem Mariana Banasia.
2. Działalnością Najwyższej Izby Kontroli kieruje Prezes NIK. Kadencja Prezesa NIK trwa 6 lat i może być powtórzona jednokrotnie. Prezesa Najwyższej Izby Kontroli powołuje Sejm za zgodą Senatu.
3. Zgodnie z art. 204 Konstytucji Najwyższa Izba Kontroli przedkłada Sejmowi m.in. analizę wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej, opinię w przedmiocie absolutorium dla Rady Ministrów, a także coroczne sprawozdanie ze swojej działalności. Sprawozdanie jest publikowane w formie druku sejmowego. Funkcjonowanie Najwyższej Izby Kontroli reguluje ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2019 r. poz. 489).
4. Podstawowe zadania NIK to
 - kontrola działalności organów administracji rządowej, państwowych osób prawnych i innych państwowych jednostek organizacyjnych, Narodowego Banku Polskiego. Kontrola jest przeprowadzana z punktu widzenia gospodarności, legalności, celowości i rzetelności.
 - możliwość kontrolowania działalności organów samorządu terytorialnego, komunalnych osób prawnych i innych komunalnych jednostek organizacyjnych,
 - możliwość kontrolowania innych jednostek organizacyjnych, szczególnie pod kątem wykorzystania majątku lub
5. NIK kontroluje wykonanie budżetu, gospodarkę finansową i majątkową Kancelarii Prezydenta, Kancelarii Sejmu i Senatu, TK, RPO, KRRiT, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, IPN – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Krajowego Biura Wyborczego, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA) oraz PIP. Na zlecenie Sejmu NIK przeprowadza kontrolę działalności Kancelarii Prezydenta RP, Kancelarii Sejmu i Senatu, KRRiT, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, IPN – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, oraz PIP. Na wniosek Prezydenta NIK przeprowadza kontrolę działalności Kancelarii Prezydenta. Na wniosek Senatu NIK przeprowadza kontrolę działalności Kancelarii Senatu.
NIK podejmuje kontrolę na zlecenie Sejmu oraz jego organów, na wniosek Prezydenta, Prezesa Rady Ministrów oraz z własnej inicjatywy.
6. Kryteria kontroli NIK

Legalność, gospodarność, rzetelność i celowość – to kryteria, według których przeprowadzane są kontrole NIK. Czemu służą? Pozwalają osiągnąć jeden z głównych celów Izby – rzetelnie ocenić działalność kontrolowanych jednostek.

Głównym celem każdej kontroli NIK jest ustalenie stanu faktycznego w danym obszarze, jego rzetelne udokumentowanie i dokonanie oceny. Ocena opiera się na sprecyzowanych przez Konstytucję RP i

Ustawę o NIK kryteriach kontroli - legalności, gospodarności, celowości i rzetelności. Nie wszystkie kryteria są brane pod uwagę w przypadku kontroli jednostek samorządowych lub innych, zwykle niepublicznych. Działalność organów samorządowych kontrolerzy mogą weryfikować pod kątem legalności, gospodarności i rzetelności. Podmioty niepubliczne w świetle legalności i gospodarności. Wszystkie cztery kryteria obowiązują przy kontroli podmiotów państwowych, np. organów administracji państwowej.

Legalność

Na co zwracają uwagę inspektorzy, weryfikując kontrolowaną działalność pod kątem legalności? Przede wszystkim, czy jest ona prowadzona zgodnie z przepisami obowiązującego prawa. Zarówno tego powszechnego (Konstytucja, ustawy itd.), jak i wewnętrznego (np. określającego zadania i kompetencje zatrudnionych pracowników).

W przypadku kryterium legalności kontrolerzy oceniają więc, czy prawo jest przestrzegane. Jeśli nie, ustalają przyczyny takiego stanu rzeczy oraz przedstawiają wnioski naprawcze.

Gospodarność

Analiza kontrolowanej działalności pod kątem gospodarności ma wskazać, czy pieniądze wykorzystywane były oszczędnie i wydajnie, a nakłady były proporcjonalne do uzyskanych efektów. W razie stwierdzenia szkód kontrolerzy sprawdzają, czy zostały wykorzystane wszelkie możliwości, aby im zapobiec lub ograniczyć ich wielkość.

Rzetelność

W przypadku tego kryterium inspektorzy badają, czy kontrolowani wypełniali swoje obowiązki z należytą starannością, sumiennie i we właściwym czasie. W ramach miary rzetelności oceniane są zachowania pracowników instytucji publicznych. Etos pracowników nie jest formalnie określony przez prawo, mimo to stanowi bardzo ważny element funkcjonowania każdego publicznego organu, zarówno państwowego, jak i samorządowego.

Celowość

Kryterium to stosowane jest tylko w przypadku kontroli jednostek państwowych. Celowość to ocena, czy działania prowadzone przez kontrolowaną jednostkę mieściły się w celach określonych dla niej przez przepisy prawa. Ważne jest także, czy do osiągnięcia założonych celów zastosowano optymalne metody i środki oraz, przede wszystkim, czy założone cele zostały osiągnięte.

7. Postępowanie kontrolne Etapy kontroli:

- a) Ustalenie stanu faktycznego,
- b) Określenie stanu wzorcowego, postulowanego dla kontrolowanej instytucji,
- c) Ustalenie odchyleń od wzorca,
- d) Wskazanie przypuszczalnych przestępstw lub innych czynów za które jest przewidziana odpowiedzialność.

Przygotowanie kontroli - NIK działa na podstawie rocznych i kwartalnych planów pracy, plan pracy zawiera tematy kontroli podejmowanych na zlecenie, zmiany w planach pracy wymagają uchwały kolegium. Są to kontrole planowe – okresowe. Dla kontroli ujętych w planach opracowuje się program kontroli.

W razie potrzeby NIK podejmuje kontrole doraźne, w przypadku:

- kontrola rozpoznawcza – wstępne badanie określonych zagadnień dla opracowania projektu programu kontroli

- kontrola sprawdzająca – badanie sposobu wykorzystania uwag i wniosków przez adresatów wystąpień pokontrolnych

-kontrola skargowa – rozpatrywanie skarg i wniosków

Decyzję o przeprowadzeniu kontroli doraźnej podejmuje dyrektor jednostki organizacyjnej, za zgodą prezesa lub upoważnionego wiceprezesa NIK

<https://www.youtube.com/watch?v=npuSRFT9s5w>

<https://www.youtube.com/watch?v=Rtl85JZ3OhE>

Zadania:

1. Opisz historię NIK
2. Wyjaśnij istotę i rolę Rady Etyki Mediów